

Receptionsteoretiske begreber- perspektivering af antikken

Overordnede begreber:

Reception: Værker, der bruger antikkens forlæg, kaldes receptioner. Man kan ikke forestille sig det nye værk uden den antikke reference.

Reference: Den antikke ”kilde”, som er forlæg i den efterantikke tekst/kunstværket.

Gensidighed: Effekten af receptionen → Antikken påvirker forståelsen af receptionens kontekst/samtid (**målkulturen**), men receptioner påvirker også vores forståelse af referencen: Det antikke værks betydning bliver en anden, når vi læser et receptionsværk. Så gennem receptionen kan vi endnu bedre forstå antikken eller få nye vinkler på vores fortolkning. Vi kan også gennem antikken endnu bedre forstå receptionen og endda forstå vores egen kultur.

Forholdet mellem antikken og målkulturen

En receptionstekst kan godt indeholde flere af følgende elementer:

- **Tilpasning:** Den antikke tekst/kunst tilpasses/justeres ind i den efterantikke kontekst.
- **Modreaktion/fremmedgørelse:** Her understreger receptionen en forskel fra antikken.
- **Appropriering:** Kilden ændres til at understøtte et bestemt formål i målkulturen.
- **Imitation:** Antikken imiteres og hyldes i receptionsværket.

Typer af reception

En receptionstekst kan godt indeholde flere af følgende elementer:

- **Oversættelse:** Oversættelse fra græsk eller latin til fx dansk.
- **Version:** Friere end en oversættelse, en ny udgave af samme værk.
- **Adaptation:** Tilpasning til et nyt medie, fx filmatisering.
- **Indlejring:** En brug af et antikt element i en anden kontekst.
- **Henvisning:** En direkte/udtalt henvisning til antikken.
- **Allusion:** En mere indirekte/utydelig henvisning til antikken.

Brugen af antikken

Slutteligt kan man med fordel spørge sig selv, om der er tale om en **marginaliserende** brug (hvor det antikke kun fylder en lille del i receptionen) eller en **emfatisk** brug (hvor det antikke er i fokus og

måske endda udvides i receptionen). Antikken kan også bruges som et billede i en **argumentation**, hvor et element fra antikken bruges til at argumentere for en ny sag.

Arbejdsspørgsmål til alle receptioner af antikken

NB. Giv teksteksempler/eksempler fra kunstværket i dine svar.

1. Hvordan udvider det antikke element vores forståelse af receptionsværkets samtid/**målkulturen**? (**gensidighed**)?
2. Hvordan udvider **receptionsværket** vores forståelse af det antikke værk (**gensidighed**)?
3. Hvilken forandring er det antikke værk/islæt gået igennem? Er der tale om **tilpasning**, **modreaktion**, **appropriering** eller **imitation**?
4. Er der tale om **version**, **adaptation**, **indlejring**, **henvisning** eller **allusion**?
5. Er brugen **marginaliserende** eller **emfatisk**?
6. Er der tale om at receptionen bruger antikken som del i en **argumentation**?

Et eksempel

<https://www.youtube.com/watch?v=-qfzqBr1qh0>

I en opsætning fra New Yorks 'Shakespeare in the Park' fremstilles Shakespeares karakter Julius Cæsar i en udklædning, der får ham til at ligne Trump. Denne brug tydeliggør vores forståelse af Cæsar som diktator, men vækker også tanker i os om vores egen samtid. Dermed bliver **gensidigheden i receptionen** tydelig. Der er tale om en **modreaktion** og en **appropriering**, hvor en antik figur bruges til at understøtte en kritik af en politiker – og hvor der dermed også tages afstand fra Cæsar som enehersker. Kilden til Shakespeares stykke er alt det, der i antikken blev skrevet om Cæsar. Denne brug er en **indlejring**, hvor den historiske person Cæsar (100-44 f. Kr.) bruges i en tragedie af Shakespeare fra 1600-tallet. Når Shakespeares stykke så igen tilpasses vores samtid, får **receptionen** endnu et lag. Det er også en form for **adaptation**, når Shakespeare bruger Cæsar som fiktionsfigur i et drama og brugen er **emfatisk**, for fortællingen om Cæsar får lov at bære hele Shakespeares værk. Der ligger også en **argumentation**, hvor man stiller en modsætning op mod Trumps måde at være politisk leder på.